

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 2/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alusliikennepalvelulain muuttamisesta sekä laiksi meriliikennetietojen keräämisestä ja meriliikenteen tilastojen laatimisesta annetun lain kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä maaliskuuta 2012 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi alusliikennepalvelulain muuttamisesta sekä laiksi meriliikennetietojen keräämisestä ja meriliikenteen tilastojen laatimisesta annetun lain kumoamisesta (HE 14/2012 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- merenkulkuneuvos Sirkka-Heleena Nyman, liikenne- ja viestintäministeriö
- suunnittelija Antti Arkima, Liikennevirasto
- tullilylitarkastaja Olli Tuomisto, Tulli
- toimitusjohtaja Markku Mylly, Suomen Sataliitto
- erityisasiantuntija Niklas Rönnberg, Suomen Varustamot ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- puolustusministeriö
- Rajavartiolaitos
- Suomen Laivameklariliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alusliikennepalvelulakia niin, että aluksen päällikön ilmoittamisvelvollisuuksia sekä toimivaltaisten viranomaisten velvollisuuksia täsmennettäisiin. Lakiin lisättäisiin valtuudet säätää velvollisuuksista tarkemmin valtioneuvoston asetuksella taikka Liikenneviraston tai Tullihallituksen määräyksellä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan kumottavaksi meriliikennetietojen keräämisestä

ja tilastojen laatimisesta annettu laki sekä sen säännökset siirrettäviksi alusliikennepalvelulakiin.

Muutoksilla on tarkoitus panna täytäntöön jäsenvaltioiden satamiin saapuvien ja satamista lähtevien alusten ilmoitusmuodollisuuksia koskeva direktiivi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 18 päivänä toukokuuta 2012.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä pannaan kansallisesti täytäntöön jäsenvaltioiden satamiin saapuvia ja/tai satamista lähteviä aluksia koskevista ilmoitusmuodollisuuksista ja direktiivin 2002/6/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/65/EU (jäljempänä ilmoitusmuodollisuusdirektiivi) mm. alusten saapumis- ja lähtöilmoituksia koskevat säännökset. Kyseiset muutokset esitetään tehtäväksi alusliikennepalvelulakiin (623/2005) ja lisäksi laki meriliikennetietojen keräämisestä (1343/2009) esitetään kumottavaksi.

Esitys liittyy esteettömän eurooppalaisen meriliikennealueen toteuttamiseen ja sillä pyritään mm. vähentämään ja yhdenmukaistamaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden satamien välillä liikennöiviltä aluksilta vaadittavia ilmoitusmuodollisuuksia. Lisäksi pyritään edistämään sähköisten menettelytapojen hyödyntämistä velvoittamalla kaikki jäsenvaltiot ottamaan käyttöön Euroopan meriturvallisuusviraston ylläpitämän SafeSeaNet-järjestelmän kanssa yhteensopiva sähköinen ilmoitusjärjestelmä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ilmoitusvelvollisuuksien sisältö vastaa myös jatkossa nyt voimassa olevaa sääntelyä.

Valiokunta pitää alusten ilmoitusmenettelyjen ja ilmoituksia koskevien järjestelmien yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista hyvänä ja kannatettavana. Esitetyillä muutoksilla on todennäköisesti alusten ja niiden lastien seurantaa tehostavia ja merenkulun turvallisuutta edistäviä vaikutuksia.

Valiokunta toteaa, että jäsenvaltioiden välisen menettelyjen ja järjestelmien yhteen toimivuuden toteuttamisessa tulee samalla ottaa huomioon kansallisten viranomaisten ja muiden toi-

mijoiden tarpeet. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että sähköisten ilmoitusjärjestelmien kehittämisessä pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan jo olemassa olevia ja käytössä olevia järjestelmiä.

Yksityiskohtaiset perustelut

22 a §. *Aluksen saapumisilmoitus.* Ilmoitusmuodollisuusdirektiivin 9 artiklassa on säädetty siitä, että Euroopan unionin satamien välillä liikennöiviltä aluksilta, joilla on tullilainsäädännössä tarkoitettu tullilupa ns. säännöllisen liikenteen harjoittamiseen, ei vaadita direktiivin liitteen B-osan 1—6 kohdassa tarkoitettujen FAL-lomakkeiden sisältämiä tietoja. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin poiketa tästä pääsäännöstä ja vaatia FAL-lomakkeiden sisältämiä tietoja, jos se on tarpeen kansallisen sisäisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamiseksi tai tulli-, vero-, maahanmuutto- ja ympäristölainsäädännön taikka terveyttä koskevan lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi.

Esityksen 22 a §:n 2 momentin mukaan alusten on saapumisilmoituksessaan annettava ilmoitusmuodollisuusdirektiivin liitteen A-kohdan mukaiset tiedot. Tämä tarkoittaa sitä, että ilmoitusvelvollisuusdirektiivin 9 artiklassa säädetyn mukaisesti FAL-yleissopimuksen mukaisia tietoja ei pääsääntöisesti vaadita.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Tullilla on kuitenkin valvonnallisista ja verotuksellisista syistä tarve saada aluksilta FAL-yleissopimuksen mukaisia tietoja, jotka on lueteltu ilmoitusmuodollisuusdirektiivin liitteen B-osassa. Tällaisia tietoja Tulli tarvitsee aluksista erityisesti verotuksen varmistamiseksi.

Edellä mainituista syistä valiokunta ehdottaa Tullin tiedonsaantioikeuden varmistamiseksi, että 1. lakiehdotuksen aluksen saapumisilmoitusta koskevaan 22 a pykälän 2 momenttiin lisätään säännös siitä, että Tulli voi vaatia ilmoitusvelvollisuusdirektiivin liitteen B-osan 1—6 kohdissa tarkoitettujen FAL-lomakkeiden sisältämät tiedot, jos ne ovat tarpeen kansallisen sisäi-

sen järjestyksen turvaamiseksi ja turvallisuuden varmistamiseksi tai tullilainsäädännön, verolainsäädännön, maahanmuuttolainsäädännön, ympäristölainsäädännön taikka terveyttä koskevan lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi.

22 b §. Aluksen lähtöilmoitus. Edellä 22 a §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa mainituista syistä valiokunta ehdottaa, että esityksen 22 b §:n uudeksi 2 momentiksi lisätään vastaavan sisältöinen säännös kuin 22 a §:n 2 momenttiin, jolloin esityksen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi.

22 e §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan 1. lakiehdotuksen 22 e §:ssä ei ole tarpeen säätää esitykseen sisältyvästä ilmoitusvelvollisuudesta vapauttamisesta Tullin määräyksellä. Valiokunta ehdottaa, että esityksen 22 e §:n 2 momenttia muutetaan siten, että kyseiseen momenttiin jää ainoastaan valtuutus Tullille antaa tarkempia määräyksiä 22 a ja 22 b §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusten tallentamisesta merenkulun sähköiseen tiedonhallintajärjestelmään. Valiokunta toteaa, että on itsestään selvää, että mainituilla määräyksillä ei saa vaarantaa merenkulun turvallisuutta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muutamattomana ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 22 a, 22 b ja 22 e § muutettuina seuraavasti:

22 a §

Aluksen saapumisilmoitus

(1 mom. kuten HE)

Saapumisilmoituksen tulee sisältää ilmoitusmuodollisuusdirektiivin liitteen A-kohdan mukaiset tiedot. *Tämän lisäksi tulliviranomainen voi vaatia saapumisilmoituksessa ilmoitusvelvollisuusdirektiivin liitteen B osan 1—6 kohdissa tarkoitettujen FAL-lomakkeiden sisältämät tiedot, jos ne ovat tarpeen kansallisen sisäisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamiseksi tai tullilainsäädännön, verolainsäädännön, maahanmuuttolainsäädännön, ympäristölainsäädännön taikka terveyttä koskevan lainsäädännön täytäntöön panemiseksi.*

(3 ja 4 mom. kuten HE)

22 b §

Aluksen lähtöilmoitus

(1 mom. kuten HE)

Tulliviranomainen voi vaatia lähtöilmoituksessa ilmoitusvelvollisuusdirektiivin liitteen B osan 1—6 kohdissa tarkoitettujen FAL-lomakkeiden sisältämät tiedot, jos ne ovat tarpeen kansallisen sisäisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamiseksi tai tullilainsäädännön, verolainsäädännön, maahanmuuttolainsäädännön, ympäristölainsäädännön taikka terveyttä koskevan lainsäädännön täytäntöön panemiseksi. (Uusi)

(3 mom. kuten HE:n 2 mom.)

22 e §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

(1 mom. kuten HE)

Tullihallitus (poist.) antaa tarkempia määräyksiä (poist.) 22 a (poist.) ja 22 b §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja näiden ilmoitusten tallentamisesta 20 a §:ssä tarkoitettuun merenkulun sähköiseen tiedonhallintajärjestelmään. (Poist.)

(3 mom. kuten HE)

LiVM 2/2012 vp — HE 14/2012 vp

Helsingissä 12 päivänä huhtikuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Osmo Kokko /ps	Suna Kymäläinen /sd
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Johanna Ojala-Niemelä /sd
	Ari Jalonen /ps	Janne Sankelo /kok
	Kalle Jokinen /kok	Ari Torniainen /kesk
	Jukka Kopra /kok	Reijo Tossavainen /ps
	Merja Kuusisto /sd	Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.